

de puntets que també aniran fent-se més grans, i que la seva presència us emplenarà de tranquil·litat. I confiadament mirareu, orgullosos, el singular combat que lliurà la nostra aviació.

La nostra aviació! Els nostres gegants de l'aire! Aquests homes — aquests minyons — que amb un menyspreu magnífic de llurs vides, posades al servei de la causa, cavallers de la seva màquina lluent i lleugera, es remunten a l'espai a donar el seu merescut càstig als monstres sense cor, empedreïts com el casc del seu aparell infernal.

Van somrients, els ulls ben desperts; l'orella alerta a destriar, enmig del ronc del seu avió — com el distingeix, la reraguada, el ronc de la nostra aviació! —, el rum-rum desagradable i fatídic dels assassins d'infants; les mans dirigint segures i valentes el volant del seu «mosca», del seu «xato», d'aquests avions petits i simpàtics que s'han convertit, per obra i gràcia de la valentia i encert dels seus pilots, en l'espantall dels grans bombarders alemanys i italians, i en la confiança en el triomf, de la nostra reraguada.

Ens deia no fa gaire un bon amic vingut per uns dies del front, la sensació de tranquil·litat, de repòs de l'esperit, d'alegria, de confiança, que ells — els soldats — tenen quan els fan de doser les ales de la nostra «Gloriosa». Llavors, quan damunt seu oïen el parlar mecànic, però desxifrabable de la nostra aviació, es senten més segurs, tenen més ànims per a la lluita, i per tant, són invencibles.

I els nostres aviadors, els nostres soldats de l'aire, com que ho saben la con-

fiança cega, il·limitada que tothom — tro-pa, marina i poble —, té posada en ells, es fan, saben fer-se, dignes d'ella. I de cada dia se superen. De cada dia castiguen més a l'enemic. De cada dia escriuen una pàgina més gloriosa per a la nostra història.

Aquestes nits passades, aquestes nits de lluna blanca, molt blanca, de firmament estelat i temperatura quieta, com encantada, mentre la ciutat dormia, mentre tot era silenci i repòs, per damunt dels taulats passaven els nostres moderns àngels de la guarda. Les seves ales lluien estranyament — meravellósament — al reflex de la lluna, el motor roncava baix, baixet — el nostre aviadors sap que l'obrer, el que fabrica els avions que ell pilota, descansa llavors d'un ben merescut descans — segurament aquell infant tan home — quants homes no saben ésser-ho, homes! —, aquell infant al qual li cap l'orgull d'ésser un combatent més de la República invencible, d'ésser un aviador de la Pàtria, base de la llibertat de totes les altres pàtries de l'univers, devia somriure estranyament feliç de veure's vetllant per la vida dels seus germans, devia somriure tot paternalment, ell que és tan jove encara!

I així, els nostres marins, els nostres soldats, els nostres aviadors, tots ells Cavallers de l'ideal que els anima, fan l'anella invencible que mai res ni ningú no podrà trencar i que enclaustra, dintre d'ella, com una tenalla d'acer, la cuca verinosa del feixisme que sols amb el seu alè corromput emmetzina els pobles que fien massa de la seva escata lluent.

ANTONIA ABELLÓ

Literàries

A partir d'aquest número, «Abril» començarà a publicar, en exclusiva, «Camins de dolor...» (Poemes de la nostra guerra), recull inèdit del poeta nacionalista, Rafael Massip i Tarragó. La presentació del mateix no anirà a càrrec nostre. Reproduïrem la que feu el nostre dilecte amic i col·laborador d'«Abril», Josep Maria Francés, el dia de la lectura d'aquest llibre de poemes al Casal de la Cultura d'aquesta ciutat.

Amb aquesta nova i important aportació a la part literària d'«Abril», properament s'aniran ajuntant altres noms prestigiosos els uns i altres encara no consagrat pel poble sobirà. L'autor de «Quatre gotes de sang», el poeta del poble, Josep Maria Prous i Vila, tindrà d'ara en endavant companyies agradables en les «Literàries» del nostre setmanari.

R. MASSIP I TARRAGÓ

POETA DEL POBLE

Hom neix poeta, com hom neix alt o baix, gras o magre, blanc o bru. La condició de poeta no es compra ni es ven. I de tots els aspectes de la poesia, aquell que menys es presta a ésser adquirir artificialment és, tot just, el de Poeta popular.

Algú creu erròniament, que per poesia popular s'entén poesia xarona, gro-llera, primitiva, i que tot allò que s'enclou sota la denominació de «popular» roman al suburbi de la poesia.

Certament que existeix una forma altíssima de l'expressió poètica que no és popular. Una poesia que no es troba pas a l'abast de totes les intel·ligències i que, vestida d'abstraccions, plana damunt la consciència de l'home mig impressionant-lo, però no cisellant-hi cap sentiment.

Tots els nostres respectes per a aquesta forma sacerdotal de literatura poètica. Tanmateix, sigui'ns permès de dir que li preferim aquella que per trobar-se a l'abast de major nombre de criatures humanes, significa una eficàcia més resolta i decidida en la domesticació de la fera originària, per mitjà de la lira d'Orfeus.

La literatura popular, la poesia popular, quan són, veritablement, Poesia i Literatura, sobreviuen les generacions que les han creades i impressionen les que segueixen.

¿Què no és poesia popular «La Bíblia» en molts dels seus versicles, tal vegada els més bells? ¿No és popular el «Romanero del Cid», tal vegada l'única romanalla artísticament notable

del personatge? ¿No és de la sava popular d'on Jacint Verdaguer copsà de més robust o més delicat que registrem en la seva producció magnífica?

No menyspreem a ulls clucs, els poemes populars, no afectem un posat de super-homes davant llurs poemes, sovint pastats amb bocins de cor i d'ànima.

Moltes vegades, la inspiració artificial i anèmica dels poetes de saló, que esguarden amb menyspreu els populars desapareixerà sense deixar rastre del seu pas, en tant que la fàcil música rimada de l'ànima del poble, viurà segles encara, i arribarà que hom oblidarà l'autor i dirà en citar uns versos: «Autor anònim».

La major glòria d'un poeta és que els seus versos siguin repetits àdhuc en forma anònima, per milions de boques al cap de moltes centúries d'haver-les escrit.

Rafael Massip i Tarragó, és un poeta del poble. Heus ací dues compreses en un sol concepte. Ésser poeta enalteix un ciutadà; ésser del poble enalteix un poeta.

El poeta de cambra, a la manera d'aquell Grillo de la cort d'Isabel II, és un senyor a sou, encarregat de versificar panegírics. Aquesta qualitat no és espiritualment, gens envejable.

El poeta del poble, per contra, no va a cercar cap guany ni cap compensació.

Canta, perquè el cor li ho demana, i la seva veu expressa, sempre, sentiments i estats anímics i de consciència.

Mentre el poeta de saló o de cort, equival a la cantúria postissa del fonògraf, el poeta popular cerca les refilades del rossinyol o de la merla.

R. Massip i Tarragó, és d'aquests. Canta per impuls de dintre que l'empeny a cantar. I adopta per intuïció més que per servitud davant la preceptiva, les normes poètiques més en consonància amb allò que canta i que sent.

I ens trobem que la seva producció poètica, dintre una sorprenent correcció formal, respon meravellosament al que nosaltres tenim per poesia del poble.

I és que, companys, a R. Massip i Tarragó, no li ve' pas d'ara, de la maduresa, la dèria de rimar i fer poesia. Era un infant encara, que ja es dalia per llegir, a totes hores com una mena de febre, fins al punt que la seva família, n'hagué esment, i va decidir preocupada de consultar el metge.

Aquest, que no era altre que el nostre illustre amic el Dr. Jaume Aiguadé Miró, va llucar tot seguit la veritat; i adreçant-se als pares els va recomanar que no entorpiessin, ans al contrari, estimulessin per tots els mitjans la dèria de llegir del fill.

I ell mateix, el Dr. Aiguadé, va tenir cura d'aquell jovenet, orientant-lo en les primeres lectures, posant a la seva disposició la seva biblioteca, i fou per ell un vertader guia espiritual.

I aquest, en Massip, llegint, llegint sempre, va fer-se una cultura, i va aprendre tot allò que pot assimilar-se un obrer, al qual el treball manual absorbeix hores i més hores.

I de la lectura, continuada, infatigable, va néixer la predisposició d'aquesta necessitat gairebé física d'escriure que caracteritza el nostre presentat.

Si R. Massip i Tarragó, hagués estat fill de casa bona, hom li hauria donat carrera, i qui sap si avui fóra un dels brillants intel·lectuals de formació universitària que guaiten amb recel i a vegades amb menyspreu als qui no ens hem format a les aules.

Com que la seva vida és la dels obrers catalans, i en té junt amb tot l'honor, tot el dolor, no va pas poguer estudiar, i el seu intel·lecte viu encara de les lectures copioses i eterogènies que el Dr. Aiguadé va voler estimular i endegar.

Tanmateix, Massip honora els llibres llegits i els consells escoltats. Escriu en correcte català, amb accent de patriota i amb patetisme d'home humanitari, allò que li suggereix la contemplació del món.

Això vol dir que en l'etapa actual d'aquest, la guerra ha hagut forçosa-ment d'impressionar-lo i ha cantat la guerra.

Els seus «Poemes de la nostra guerra» són sincers, emotius, traçats dintre la bella simplicitat que tant escau a la forma arromançada. Però ben densos de sentiment i ben rics en imatges evocatives de la tragèdia, amb tots els seus horrors i les seves grandeses.

No dubtem que el selecte auditori, vingut a aquesta primera audició dels «Camins de dolor» de R. Massip i Tarragó, en servarà un record inconfusible. Voldríem que aquesta lectura servís alhora per a valorar un aspecte de la literatura tan digne de respecte com és la Poesia popular, per a situar R. Massip i Tarragó en el lloc que li pertoca com a component d'aquesta gran pugna abstracta que anomenem Poble, i que del poble ix, per a donar-nos en la seva poesia, allò de millor que el Poble té; a saber, l'heroisme i l'esperit de sacrifici.

I

NITS D'ALARMA...

Quantes nits fa que no dorms,
companya, bona companya!...

He sentit el teu panteig
Tota la nit fins a l'alba...
Les ombres del teu neguit
omplen tota la cambra,
i s'arrapen a la pell
com una tela d'aranya...

Quantes nits fa que no dorms
i lluites amb els fantasmes!...

Jo tampoc no puc dormir,
ni puc aclucar els parpres...
Que sento un trepig de mort
que va rondinant pels aires...
I els xiulets que esquinça el vent
de les sirenes d'alarma!...

Quantes nits fa que no dorms,
i quantes manquen encara?...

R. MASSIP I TARRAGÓ

PRESIDENT MASARYK...

President Masaryk, adéu-siau!
Ja no sou sols una ombra fugitiva,
sinó imatge immortal que resta viva
al cor d'un poble lliure que era esclau.
President Masaryk, adéu-siau!

Ara jo us veig en vostre llit de mort
enllà de les fronteres que ens allunya
ritmant el vostre nom amb Catalunya
qui amb vostra Pàtria fa només un cor.
Ara jo us veig en vostre llit de mort.

En aquesta hora greu, oh President!
que el món s'encén i ve la mal tempsada
que l'allau invasora desfermada
us veig més viu en vostre agençament.
I evoco en vós el nostre President.

Aquell que va deixar un camí traçat,
el bell camí alliberador de pobles,
que només saben defensar els cors nobles
forjadors de la humana Llibertat.
Salut, pels bells camins que heu traçat!

J. M. PROUS I VILA